

Moties – agendapunt 11 op 44^e (hybride) Partijcongres 20 november 2021

Motie 1: Onderzoek naar besluitvorming bij het weghalen van kinderen bij hun ouders door het Jeugdzorgsysteem

Ingediend door 19 leden, waaronder Schutte, Meerdink, Van Heezik, Franssen-Rebel, Den Hertog, Plevier, Mack-van Bellen, Nederstigt, Hofman, Tolboom, Van Duin, Barnhoorn

Het Partijcongres, in vergadering bijeen te Zwolle op 20 november 2021, 44^e (hybride) partijcongres

- A. overwegende dat:
- In het rapport van de commissie de Winter een veelheid aan misstanden in jeugdzorginstellingen wordt vermeld, en er daarnaast vele signalen zijn vanuit de media, de advocatuur, de rechtspraak en voormalige jeugdzorg medewerkers dat ook in het traject dat leidt tot het weghalen van kinderen bij hun ouders er regelmatig sprake is van willekeur en onzorgvuldig handelen binnen het jeugdzorgsysteem¹²³⁴⁵⁶⁷⁸,
- B. spreekt uit:
- Het verzoek dat de fractie aandringt op het aanstellen van een soortgelijke commissie als de Commissie De Winter om ook voor het traject dat leidt tot het weghalen van kinderen bij hun ouders het functioneren van het jeugdzorgsysteem te onderzoeken.

en gaat over tot de orde van de dag.

Preadvies Landelijk Bestuur – Ontraden

Het Landelijk Bestuur heeft met sympathie kennis genomen van de motie. Er zijn nog de nodige punten die verbeterd kunnen worden gelet op de huidige ervaringen. Het gaat dan specifiek om de jeugdbeschermingsketen. Er wordt hard gewerkt aan verbeteringen in deze keten. Maar daarbij moet geleerd worden uit het verleden.

Wij zijn er voorstander van dat de aanwezige punten zo snel als mogelijk weggenomen worden. Een commissie heeft het in zich dat dit nog de nodige tijd kan duren. Wij zien liever dat er direct gestart wordt met verbeteren en willen dat hier landelijk vol op in gezet wordt. Ons advies is daarom negatief over de motie in deze vorm.

Het Landelijk Bestuur ontraadt deze motie.

---

¹ <https://www.mr-online.nl/jeugdbescherming-en-familierecht-parallellen-met-de-toeslagenaffaire/>

² https://www.npostart.nl/de-hofbar/01-12-2020/POW_047798

³ https://www.npostart.nl/de-hofbar/12-01-2021/POW_04931867

⁴ https://www.stichtingkog.info/media/KOGnewsbrf4-2014_20141101.pdf

⁵ <https://www.trouw.nl/home/kinderen-klagen-jeugdzorg-aan~ad463ccb/>

⁶ https://www.eadvocaten.nl/?page_id=704&fbclid=IwAR0gc1z-M0qm4rODHq5RiBFshIp068WOFk99UxxdFmHh8gAcBqv7SYLsDQ

⁷ <https://eenvandaag.atavist.com/ouders-verdacht-van-zelf-ziek-maken-kind?fbclid=IwAR2enJFO03Um5SFpy1AdnJRPVlrjnnWbkviUDZZPKqa5LXGJUpE5iRBEu>

⁸ <https://www.bd.nl/meierij/boxtelse-jennifer-schokte-politici-met-haar-verhaal-over-jeugdzorg-ik-ben-bang-dat-mijn-zusjes-nooit-meer-thuiskomen~a2906eaf/?fbclid=IwAR3rTuwEG3M5excM9tSrKtVl6eEWh7cOJOU1NREakrGDK8rYZ8zawuzBXj0>

Motie 2: Verbeteren toezicht van Inspectie Jeugdzorg op jeugdzorginstellingen

Ingediend door 10 leden, waaronder Schutte, Meerdink, Plevier, Mack van Bellen, Van Duin, Hofman, Nederstigt

Het Partijcongres, in vergadering bijeen te Zwolle op 20 november 2021, 44^e (hybride) partijcongres

- A. overwegende dat:
- In het rapport de Winter over geweld in de jeugdzorg staat dat de Inspectie Jeugdzorg toestaat dat geweldsincidenten tussen jeugd en leiding door de instellingen zelf worden afgehandeld, ook als deze zich herhaaldelijk voordoen (de Winter, p.60, p.75),
- B. spreekt uit dat:
- De onafhankelijke rol van de Inspectie Jeugdzorg vereist dat zij zelf actief optreedt tegen dergelijk geweld inclusief het eventueel opleggen van sancties. Als ze hierin blijft tekort schieten moeten mensen hiervoor persoonlijk verantwoordelijk worden gehouden.

en gaat over tot de orde van de dag.

Preadvies Landelijk Bestuur – Ontraden

Wij zijn van mening dat we een proactief, sterk en onafhankelijk toezicht nodig hebben. Voor een goede uitvoering is dit essentieel.

Het persoonlijk aanpreken van medewerkers van de inspectie en hen ter verantwoording roepen als zij falen in de uitvoering van hun werk zien wij als een taak van de Inspectie. Mocht deze taak op enig moment niet goed uitgevoerd worden, dan zullen wij hierop de verantwoordelijk bewindspersoon – zoals dit in ons land geregeld – ter verantwoording roepen. Gelet op deze werkwijze kunnen wij niet positief adviseren over deze motie.

Het Landelijk Bestuur ontraadt deze motie.

Motie 3: Terugplaatsing kinderen bij gezinnen die slachtoffer zijn van de kinderopvangtoeslagaffaire

Ingediend door 16 leden, waaronder Schutte, Schutte-Meerdink, Nederstigt, Plevier, Mack-van Bellen, Franssen-Rebel, Barnhoorn, Hofman, Van Heezik, Pieper, Tolboom, Van Duin

Het Partijcongres, in vergadering bijeen te Zwolle op 20 november 2021, 44^e (hybride) partijcongres

- A. constaterende dat:
- Bij vele gezinnen die in de problemen kwamen als gevolg van de kinderopvangtoeslagaffaire kinderen uit huis zijn geplaatst.
- B. verzoekt het Landelijk Bestuur:
- Er bij de fractie op aan te dringen dat deze zich ervoor inzet dat deze kinderen zo spoedig als praktisch mogelijk is weer terug worden gegeven aan hun gezinnen. Hierbij moet de overheid zich inspannen om zo nodig deze gezinnen te begeleiden en te ondersteunen.

en gaat over tot de orde van de dag.

Preadvies Landelijk Bestuur – Ontraden

Het staat buiten kijf dat ouders en kinderen ongekend onrecht is aangedaan in het toeslagendrama. Dit heeft geleid tot financiële problemen, emotionele schade, en soms zelfs tot verscheurde gezinnen. Als daarbij ook nog sprake is van uithuisplaatsing van kinderen, is het leed haast niet te bevatten. Het nieuws dat meer dan 1100 kinderen van slachtoffers van de toeslagenaffaire uit huis zijn geplaatst, is dan ook diep verontrustend.

De ChristenUnie heeft in de Tweede Kamer direct vragen gesteld aan het kabinet, om een heel precieze analyse te maken van wat hier is gebeurd en wat de rol van de overheid hierbij was. Alles moet op alles gezet worden om de betrokken gezinnen waar mogelijk te herenigen. In die zin steunen we van harte de geest van de motie.

Het is wel van belang om nuance te betrachten. Er speelt vaak erg veel bij gezinnen waar kinderen uit huis geplaatst worden. Het is dan ook te simpel om te zeggen dat alle betrokken kinderen zonder meer teruggeplaatst moeten worden in het gezin van herkomst. Dat doet geen recht aan de complexiteit van alle individuele gevallen en het scheidt onrealistische verwachtingen. Bovendien kan de overheid een dergelijke beslissing niet zonder tussenkomst van een rechter maken die daarbij ook het belang van het kind zal meewegen in de uiteindelijke beslissing. Daarom ontraden we de motie in deze vorm.

Het Landelijk Bestuur ontraadt deze motie.

Motie 4: Raisi moet worden berecht door het Internationaal Strafhof

Ingediend door de leden Welleweerd, De Jong, Post, Dorland, Oosterhuis, Kamps, Jansen, Ter Horst, De Leeuw, Prins

Het Partijcongres, in vergadering bijeen te Zwolle op 20 november 2021, 44^e (hybride) partijcongres

- A. gelezen:
- Raisi is een van de meest schandelijke moordenaars in het Iraanse regime / Washington Post op 21 juni 2021
  - Uitverkoren misdadiger : de Opperste Leider van Iran is blij met de uitverkoren misdadiger als president / door Jan van Benthem op 19 juni 2021 in het ND
  - Agnès Callamard: de VN Mensenrechten Raad moet Raisi ondervragen: interview met International TV
  - Amnesty International secretaris-generaal Agnès Callamard over misdaden tegen de menselijkheid
  - Voorzitter Comité Rechtvaardigheid voor de slachtoffers van de massamoord in 1988
  - Der Tagesspiegel, Taks Spiegel: Raisi vloog in de jaren '80 van stad tot stad en gaf bevel voor executies
  - <https://www.smvi.nl/2021/06/28/wie-is-ebrahim-raisi/>;
- B. constaterende dat:
- De afgezette opvolger ayatollah Montazeri in 1988 meteen al zei dat Khomeini de geschiedenis in zou gaan als moordenaar wanneer hij niet direct stopte met executeren van de politieke tegenstanders
  - In veel landen demonstraties plaats vinden over de massa-executies in Iran gedurende de zomer in 1988, door de families van de slachtoffers,
  - De JvMI dit bij de VN Veiligheidsraad aanhangig heeft gemaakt
  - Ook Amnesty International zich hard gemaakt heeft voor de families;

- C. overwegende dat:
- Een massamoordenaar geen president behoort te zijn, doch zich voor een rechter behoort te verantwoorden voor zijn misdaden
  - Het straffeloos laten van zulke gruwelijke misdrijven leidt tot nog meer wangedrag van een regime als dat in Iran;
- D. spreekt uit dat:
- Het gewenst is, dat ook Nederland druk zet op de EU en de VN, om Raisi te laten terechtstaan in het ICC wegens zijn misdaden tegen de menselijkheid;

en gaat over tot de orde van de dag.

Preadvies Landelijk Bestuur – Ontraden

Het Landelijk Bestuur ondersteunt de geest van de motie. Vermeende misdadigers moeten strafrechtelijk vervolgd worden. Het internationaal recht is hiervoor de geëigende weg. We willen immers in internationale context oog hebben voor mensen en gemeenschappen in een kwetsbare of minderheidspositie en onrecht tegen gaan. We volgen hierbij onze beginselverklaring.

Het partijcongres kan echter niet besluiten om als Nederland druk te zetten op de EU en de VN. Dit is niet aan het congres maar aan onze regering. Om die reden ontraden wij de motie.

Het Landelijk Bestuur ontraadt deze motie.

Motie 5: Kabinetsdeelname niet wenselijk bij uitbreiding CTB of specifieke maatregelen voor ongevacineerden

Ingediend door 13 leden, waaronder Kuiterman, Nijburg, Meedendorp, Korenberg, Sluiter, Duinhof, Post, Van der Kolk, Van Keulen

Het Partijcongres, in vergadering bijeen te Zwolle op 20 november 2021, 44^e (hybride) partijcongres

- A. gelezen:
- de motie Wilders c.s., Kamerstuk 25295-1424;
  - nieuwsbericht "De Jonge wil maatregelen om ongevacineerden te beschermen tegen IC-opname", nos.nl, d.d. 26 oktober 2021;
- B. constaterende dat:
- de Tweede Kamerfractie van de ChristenUnie voor de motie Wilders c.s., Kamerstuk 25295-1424 heeft gestemd;
  - de Tweede Kamerfractie van de ChristenUnie hiermee tegen de invoering van het verplichte coronatoegangsbewijs heeft gestemd;
  - de Tweede Kamerfractie van de ChristenUnie consequent is geweest in haar standpunt dat vaccinatie een vrijwillige keuze is en moet blijven en dat vormen van drang en/of dwang niet wenselijk zijn;
  - de ChristenUnie desalniettemin door kabinetsdeelname indirect verantwoordelijk is voor de invoering van het verplichte coronatoegangsbewijs;
  - de Tweede Kamerfractie van de ChristenUnie op dit moment deelneemt aan de formatieonderhandelingen;
- C. overwegende dat:
- een verdere uitbreiding van het verplichte coronatoegangsbewijs niet wenselijk is;

- verdere maatregelen die enkel ongevaccineerden treffen niet wenselijk zijn en zorgen voor tweedeling in de samenleving;
- het wenselijk is om te zoeken naar andere, minder ingrijpende, maatregelen om verspreiding van het coronavirus te voorkomen/verminderen;

D. spreekt uit dat:

- het niet wenselijk is dat de ChristenUnie aan een kabinet zal deelnemen waarin uitbreiding van het verplichte coronatoegangsbewijs, dan wel het instellen van maatregelen die enkel ongevaccineerden treffen een serieuze optie is;

en gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting:

De Tweede Kamerfractie van de ChristenUnie heeft de motie Wilders (Kamerstuk 25295-1424, d.d. 16 september 2021) over het niet invoeren van het verplichte coronatoegangsbewijs gesteund. Hiermee heeft de fractie zich duidelijk uitgesproken tegen het coronatoegangsbewijs.

Hoewel de Kamerfractie zich heeft verzet tegen de invoering van het verplichte coronatoegangsbewijs, is de ChristenUnie desalniettemin door de deelname aan het (demissionaire) kabinet indirect verantwoordelijk voor de invoering van het coronatoegangsbewijs. Dit is overigens geen verwijt aan onze Tweede Kamerfractie of bewindspersonen. De indieners gaan ervan uit dat zij hun werk naar eer en geweten doen en waarderen hun inzet.

Op dit moment wordt er door de Tweede Kamerfractie van de ChristenUnie onderhandeld over een nieuw te vormen kabinet. Gezien het feit dat de ChristenUnie zich tegen de invoering van het coronatoegangsbewijs heeft verzet en consequent heeft aangegeven dat vaccinatie een vrije keuze moet zijn, lijkt het niet wenselijk dat de ChristenUnie in een nieuw kabinet zal plaatsnemen waarin een uitbreiding van de inzet van het coronatoegangsbewijs, of andere maatregelen die enkel ongevaccineerden treffen een serieuze optie is.

De motie vraagt het congres om hier een uitspraak over te doen.

Preadvies Landelijk Bestuur – Ontraden

We begrijpen de geschetste problematiek en de dilemma's die er bestaan rondom de uitbreiding van het coronatoegangsbewijs.

We vinden het alleen niet gewenst om tijdens een partijcongres één specifiek punt mee te geven in het kader van de coalitieonderhandelingen. We willen vertrouwen op de inzet en wijsheid van de door ons gekozen vertegenwoordigers om te kiezen voor een evenwichtig onderhandelingspakket.

We verwachten daarbij dat de ChristenUnie-fractie – net als na de vorige coalitieonderhandelingen – transparant is over de inzet, over de successen die te vieren zijn en de zaken die (nog) niet bereikt konden worden. Dat gaat over het hele programma en niet alleen over deze motie. Het bestuur heeft hier alle vertrouwen in.

Het Landelijk Bestuur ontraadt deze motie.

Motie 6: Niet instemmen met uitbreiding CTB of regels voor ongevaccineerden

Ingediend door 11 leden, waaronder Korenberg, Kuiterman, Post, Morsi, Visser, Van der Kolk, Van Keulen, Rots

Het Partijcongres, in vergadering bijeen te Zwolle op 20 november 2021, 44^e (hybride) partijcongres

- A. gelezen:
- de motie Wilders c.s., Kamerstuk 25295-1424;
  - nieuwsbericht "De Jonge wil maatregelen om ongevaccineerden te beschermen tegen IC-opname", nos.nl, d.d. 26 oktober 2021;
- B. constaterende dat:
- de Tweede Kamerfractie van de ChristenUnie voor de motie Wilders c.s., Kamerstuk 25295-1424 heeft gestemd;
  - de Tweede Kamerfractie van de ChristenUnie hiermee tegen de invoering van het verplichte coronatoegangsbewijs heeft gestemd;
  - de Tweede Kamerfractie van de ChristenUnie consequent is geweest in haar standpunt dat vaccinatie een vrijwillige keuze is en moet blijven en dat vormen van drang en/of dwang niet wenselijk zijn;
  - de ChristenUnie heeft aangegeven dat ongevaccineerden niet mogen worden uitgesloten van (onderdelen van) het maatschappelijke leven;
- C. overwegende dat:
- een verdere uitbreiding van het verplichte coronatoegangsbewijs niet wenselijk is;
  - verdere maatregelen die enkel ongevaccineerden treffen niet wenselijk zijn en zorgen voor tweedeling in de samenleving;
  - het wenselijk is om te zoeken naar andere, minder ingrijpende, maatregelen om verspreiding van het coronavirus te voorkomen/verminderen;
- D. spreekt uit dat:
- de ChristenUnie haar eigen koers gericht op eenheid en solidariteit in de samenleving vasthoudt en niet instemt met uitbreiding van het verplichte coronatoegangsbewijs, dan wel met het instellen van maatregelen die enkel ongevaccineerden treffen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Preadvies Landelijk Bestuur – Ontraden

Het Landelijk Bestuur begrijpt de gevoelens van de indieners. Eenheid en solidariteit in de samenleving zijn voor ons belangrijke waarden waaraan we willen vasthouden. Ook wordt het uitgangspunt gedeeld dat vaccinatie een vrijwillige keuze is en dat vormen van drang en/of dwang niet wenselijk zijn.

Wij vinden het met de huidige stand van zaken echter te ver gaan om nu een scherpe rode lijn te trekken over een coronatoegangsbewijs.

Steeds zullen we in alle wijsheid moeten afwegen wat de gewenste aanpak is. Hoewel we een brede toepassing van het coronatoegangsbewijs niet wenselijk vinden, moet dit altijd worden afgewogen tegen de gezondheidssituatie in ons land. We denken dan aan de druk op de gezondheidszorg, de effecten van de uitgestelde behandelingen en de beschikbaarheid van zorgpersoneel. Om die reden ontraden wij deze motie.

Het Landelijk Bestuur ontraadt deze motie.

Motie 7: Bestuurscultuur

Ingediend door de leden Setz, Pruijscher, Huttinga, Bosch, Supheert, Hart, Bent, Weening, Heijs-Eisses, Staal, Medemblik, Jongman, Van den Berg, Steenbergen, Van Dijken, Post, Folkers, Kumar, Morsi, Pronk

Het Partijcongres, in vergadering bijeen te Zwolle op 20 november 2021, 44^e (hybride) partijcongres

- A. gelezen:
- Opinie No. 1031/2021 van de Venetië Commissie van de Raad van Europa (hierna: VCRvE) aangaande de rechtsbescherming van burgers in Nederland op verzoek van de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal naar aanleiding van de kindertoelagenaffaire;
- gehoord:
- De Mr. G. Groen van Prinstererlezing van dr. E. Bruins op 14 oktober 2021;
- B. constaterende dat:
- de VCRvE aanbeveelt om in het kader van de kwaliteit van wetgeving de naleving van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en de rechtsstaat te waarborgen;
  - de VCRvE stelt dat het als normaal en acceptabel moet gelden wanneer volksvertegenwoordigers hun werk en rechten uitvoeren ter controle van de uitvoerende macht, en dit niet te zien als een gebrek aan loyaliteit aan de coalitie;
- C. overwegende dat:
- een nieuwe 'bestuurscultuur' niet kan ontstaan door alleen (wets)technische (of systematische) oplossingen toe te passen, maar dat daarvoor ook een cultuurverandering nodig is bij de overheid én in de samenleving;
  - dat alle politici en bestuurders (lokaal, regionaal en landelijk) en leden binnen de ChristenUnie daaraan kunnen bijdragen en op toegerust kunnen worden;
- D. is van mening dat:
- de ChristenUnie vanuit sociaal-christelijke uitgangspunten kan bijdragen aan een overheid en samenleving "waar barmhartigheid komt in plaats van zelfgerichtheid, bescheidenheid in plaats van hoogmoed, bedachtzaamheid in plaats van onbezonnenheid" (dr. E. Bruins);
- E. verzoekt het Landelijk Bestuur:
- om extra aandacht te besteden aan dit thema, al dan niet via het opleidingscentrum en in samenwerking met het Wetenschappelijk Instituut en/of de Bestuurdersvereniging, waarbij speciaal wordt ingegaan op de volgende punten:
    - o de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, beginselen van de rechtsstaat, het functioneren binnen een coalitie;
    - o barmhartigheid, bescheidenheid en bedachtzaamheid in onze rol binnen de overheid en in de samenleving;

en gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting:

Na het 'functie elders'-debat en de kindertoelagenaffaire is er regelmatig politieke en maatschappelijke discussie over de huidige bestuurscultuur en de noodzaak om die te veranderen. Naast de reflectie van bewindspersonen en de kamer, biedt de opinie van de Commissie van Venetië handvatten voor aanpassingen in wet- en regelgeving om de kwaliteit te waarborgen en de rechtsbescherming te verbeteren.

Deze handvatten zijn niet alleen relevant voor landelijke politici, maar ook voor volksvertegenwoordigers in de provincies en gemeenten. Ook zij kunnen worden toegerust op de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, beginselen van de rechtsstaat en het functioneren binnen een coalitie waarbij de eigen rol als volksvertegenwoordiger blijft staan.

Tijdens zijn Groenlezing maakte oud-Tweede Kamerlid Eppo Bruins duidelijk dat een verandering van de bestuurscultuur niet alleen van technische aard kan zijn, maar vooral ook om een cultuurverandering draait. Daarbovenop ligt de verantwoordelijkheid voor een andere cultuur niet alleen bij het bestuur en de politiek, maar ook in de samenleving.

Vanuit sociaal-christelijke uitgangspunten kunnen alle politici, bestuurders en leden een bijdrage leveren aan een andere bestuurscultuur. De onder D genoemde richting van barmhartigheid, bescheidenheid en bedachtzaamheid is afkomstig uit de Groenlezing, maar niet als uitpuittend bedoeld. Daarvoor is onze traditie te rijk. Het biedt wel een nieuw gezichtspunt van waaruit gewerkt kan worden.

Het verzoek aan het Landelijk Bestuur is om het gesprek en de toerusting te faciliteren. Binnen de partij kennen wij daarvoor verschillende gremia met elk hun eigen verantwoordelijkheden. Het is daarbij niet ondenkbaar dat de uitwerking van verschillende onderdelen bij verschillende gremia wordt belegd. Wij vertrouwen daarbij op het inzicht van het Landelijk Bestuur.

Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen

We onderschrijven de aandacht vanuit de leden voor het vraagstuk van de bestuurscultuur en het blijven borgen van de beginselen van de rechtsstaat.

Wat nodig is, is bezinning op de vraag wat voor een samenleving wij willen zijn en wat voor een overheid wij willen. Voor goed overheidshandelen zijn verschillende waarden van belang. In de bestrijding van fraude in het toeslagensysteem heeft bijvoorbeeld het tegengaan van misbruik of risico daarop te veel centraal gestaan. Anderen waarden zijn niet minder belangrijk voor de overheid. We denken dan bijvoorbeeld aan dienstbaarheid, barmhartigheid en maatwerk. Voor die waarden willen we meer aandacht vragen in het publieke en het politieke debat. Zo heeft het Wetenschappelijk Instituut een boek in voorbereiding, geplande publicatiemoment medio 2022, waarin dat verder uitgewerkt wordt.

Ook zijn er diverse andere acties die lopen op lokaal niveau met inzet van onze Bestuurdersvereniging en het Opleidingscentrum. In het afgelopen jaar is er op diverse momenten ruimte gegeven voor het gesprek over dit thema. Het onderwerp is deels aan bod gekomen op het najaarscongres van de Bestuurdersvereniging met als titel 'Maatwerkrevolutie', het heeft een plek gekregen in cursussen van het opleidingscentrum en daarnaast is er ook een thematische bijeenkomst geweest over 'macht en tegenmacht'.

Dit neemt niet weg dat we nog lang niet klaar zijn met dit onderwerp. Cultuurveranderingen zijn de allermoeilijkste veranderingen om tot stand te brengen.

Via de Bestuurdersvereniging willen we aanbieden om het thema bestuurscultuur een prominente plek te geven op het Bestuurderscongres 2022. Een natuurlijk bezinningsmoment voor ChristenUnie-politici, waar we de tijd en ruimte hebben om met elkaar dit thema in de diepte te verkennen, dilemma's bloot te leggen en in kwetsbaarheid te reflecteren op ons eigen handelen. Daarbij zullen we ook gebruik maken van de expertise van het Opleidingscentrum en het Wetenschappelijk Instituut.

Ten slotte willen we in onze cursussen ook de komende jaren aandacht besteden aan dit onderwerp. We denken dan vooral aan de training "warmlopen voor de gemeenteraad". Daarbij staan we stil bij de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en de wijze waarop een volksvertegenwoordiger met coalitievorming en standpuntbepaling kan omgaan. Bovendien willen voor dit onderwerp een extra accent zetten in onze leiderschapsconferenties.

Het Landelijk Bestuur adviseert deze motie over te nemen.

Motie 8: Collectieve erkenning voor de Indische, Molukse en Papua gemeenschap

Ingediend door 12 leden, waaronder Vogel-Bwefar, Van Oerthel, Bruinink-Van der Velden

Het Partijcongres, in vergadering bijeen te Zwolle op 20 november 2021, 44^e (hybride) partijcongres

- A. gelezen:
- Collectieve erkenning van Indisch en Moluks Nederland
    - o [Collectieve erkenning van Indisch Moluks Nederland | Subsidie | Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen \(dus-i.nl\)](#)
    - o [Kamerbrief over Projectplan 'Collectieve erkenning Indische Gemeenschap in Nederland – een extra impuls 2021-2024' | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)
- B. constaterende dat:
- Er collectieve erkenning komt voor de Indische en Molukse gemeenschap in Nederland onder leiding van Staatssecretaris Paul Blokhuis;
  - Dat er 20 miljoen wordt vrijgemaakt voor scholing, culturele activiteiten en doeleinden met een museale en kennisfunctie om de Indische en Molukse cultuur levendig te houden;
  - De conclusie van de bovenstaande constatering is dat de Papua gemeenschap niet genoemd of meegenomen is;
- C. overwegende dat:
- Ook de Papua's een onderdeel zijn van de Indische gemeenschap in Nederland en in deze dus met naam en toenaam genoemd dienen te worden;
  - Ook organisaties en stichtingen die als doel hebben om de Papua cultuur en geschiedenis levendig te houden dus aanspraak maken op de subsidie van de collectieve erkenning;
- D. is van mening dat:
- Dat de gezamenlijke geschiedenis van Nederlands-Indië waar Papua's ook een belangrijk deel van uitmaken;
- E. spreekt uit dat:
- De Christen Unie en Staatssecretaris Paul Blokhuis de Papua gemeenschap meeneemt in de collectieve erkenning en dat de naam gewijzigd wordt.
- F. verzoekt het Landelijk Bestuur:
- Om bij de landelijke CU-vertegenwoordigers die de bevoegdheid hebben om dit wetsvoorstel van naam te laten veranderen en zo de Papua gemeenschap ook toegang te

verlenen tot deze subsidie. Indien deze verantwoordelijkheid niet ligt bij de CU-vertegenwoordigers dan is de taak om dit neer te leggen bij degenen die hiervoor wel verantwoordelijk zijn. Zodat alle bevolkingsgroepen/gemeenschappen die gerekend worden tot de Indische gemeenschap in Nederland inbegrepen zijn en dezelfde rechten hebben.

en gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting:

Er is een grote mate van diversiteit onder dezelfde vlag (Nederlands Indië). Niet alleen wat betreft etniciteit, maar ook wat betreft cultuur en gebruiken. Dit is inherent aan de geografische kenmerk van het huidige Indonesië (voormalig Nederlands-Indië).

Kortom onder het begrip 'Indische gemeenschap' vallen meer groepen dan nu bekend is. De titel van het wetsvoorstel is hiervan een mooi voorbeeld. De Papua's worden namelijk niet genoemd.

Het huidige (West) Papua was van 1949 tot 1962 een overzees gebiedsdeel van het Koninkrijk der Nederlanden als deel van het eiland Nieuw Guinea.

De Papua gemeenschap is een gemeenschap die overal in Nederland woont en erg trots is op haar eigen cultuur (adat) en wil dit ook graag behouden voor later. De meeste Papua's zijn gevlucht in 1962 uit het huidige Indonesië (Nederlands-Indië) en maken dus al jaren deel uit van de Nederlandse maatschappij.

Bronnen:

Revolusi; David van Reijbrouk (uitgeverij De bezige Bij) (2020)

Papoea (een geschiedenis); Dirk Vlasblom (uitgeverij Mets en Schilt) (2004)

Canon van de Nederlandse geschiedenis

Paradijsvogels in de polder. Papoea's in Nederland; (N. Jouwe) (2021 LM Publishers)

<https://www.papuaerfgoed.org/>

Preadvies Landelijk Bestuur – Ontraden

De indieners hebben gelijk dat bij de term Indisch Nederland ten onrechte vaak niet aan de in Nederland wonende Papua's wordt gedacht. Maar het woord Indisch is wél inclusief en sluit de Papua's zeker niet uit.

Wij ondersteunen de oproep om ook de Papuagemeenschap onderdeel te laten zijn van de genoemde regeling. Het Landelijk Bestuur brengt die opdracht dan ook graag bij de Tweede Kamerfractie onder de aandacht.

Daarmee is de motie overbodig en ontraden we die. Maar we zien de motie wél als een herinnering aan deze groep Indische Nederlanders waar we historisch ons mee verbonden voelen.

Het Landelijk Bestuur ontraadt deze motie.

Motie 9: Samen recht doen voor West Papua

Ingediend door 14 leden, waaronder Vogel-Bwefar, Van Oerthel, Bruinink-Van der Velden

Het Partijcongres, in vergadering bijeen te Zwolle op 20 november 2021, 44^e (hybride) partijcongres

A. gelezen:

- Als aanvulling en vervolg op de op 21 november 2020 de aangenomen Motie Mensenrechtenschendingen in West Papua (voormalig Nederlands Nieuw Guinea)

- B. constaterende dat:
- Het rapport Drooglever (2005) nog steeds niet geagendeerd is om te behandelen door de tweede kamer
  - Het zittende demissionaire kabinet waar CU deel van uitmaakt, het rapport Drooglever afdoet als wetenschappelijke studie waar geen actie vanuit het kabinet op nodig is
  - Het zittende demissionaire kabinet waar de CU deel van uitmaakt de bescherming van de mensenrechten van de Papua's als een interne aangelegenheid van Indonesië ziet
  - Ook CU bewindspersonen zich niet openlijk kunnen uitspreken tegen de mensenrechtenschendingen op West Papua
- C. spreekt uit dat:
- Het CU aanspoort zich uit te spreken tegen de mensenrechtenschendingen op Papua
  - Het CU aanspoort mensenrechtenschendingen op Papua niet af te doen als interne aangelegenheid van Indonesië
  - Het de onderhandelaars van CU aanspoort het verzet tegen de mensenrechtenschendingen op Papua bij regeringsdeelname in het coalitieakkoord te laten opnemen
  - Het de onderhandelaars van CU aanspoort in de onderhandelingen over deelname aan een mogelijke nieuwe regeringscoalitie dat de resultaten uit het onderzoek door Dr P.J. Drooglever: Een daad van vrije keuze' worden behandeld door het kabinet.

en gaat over tot de orde van de dag.

Preadvies Landelijk Bestuur – Ontraden

We zijn net als de indieners van de motie tegen de mensenrechtenschendingen op Papua en willen deze voorkomen. We ondersteunen hiermee de geest van de motie.

In onze gesprekken met de ChristenUnie-fractie willen we dit aan de orde stellen en voor de situatie van de Papua's extra aandacht vragen. Daarbij gaan we uit van de soevereine en territoriale integriteit van Indonesië binnen de huidige grenzen inclusief Papua.

We vinden het niet gewenst om tijdens een partijcongres één specifiek punt mee te geven in het kader van de coalitieonderhandelingen. We willen vertrouwen op de inzet en wijsheid van de door ons gekozen vertegenwoordigers om te kiezen voor een evenwichtig onderhandelingspakket.

We verwachten daarbij dat de ChristenUnie-fractie – net als na de vorige coalitieonderhandelingen – transparant is over de inzet, over de successen die te vieren zijn en de zaken die (nog) niet bereikt konden worden. Dat gaat over het hele programma en niet alleen over deze motie. Het bestuur heeft hier alle vertrouwen in.

Het Landelijk Bestuur ontraadt deze motie.

Motie 10: De Klimaatcrisis is een acute crisis

Ingediend door Perspectief

Het Partijcongres, in vergadering bijeen te Zwolle op 20 november 2021, 44^e (hybride) partijcongres

- A. gelezen:
- Het door Perspectief geïnitieerde manifest 'De Nederlandse Klimaatmissie: in 10 naar 0',
  - Het recente IPCC-rapport van augustus 2021,
  - Recente rapporten van onder meer het CBS en PBL, als ook de recente klimaatadvisering van de Raad van State;

- B. constaterende dat:
- De Nederlandse overheid de door haar zelf gestelde klimaatdoelstellingen op geen enkele manier lijkt te halen,
  - Deze doelstellingen in zichzelf al niet voldoende lijken om de opwarming van de aarde tot de 1,5 graad of zelfs tot 2 graden te beperken,
  - Nederland via ambitieuzer klimaatbeleid wel degelijk een fundamentele bijdrage kan leveren om de opwarming van de aarde tot onder de 2 graden te beperken;
- C. overwegende dat:
- De Nederlandse overheid via een snellere en stevigere klimaattransitie op de lange termijn zowel effectiever als efficiënter op een klimaatneutrale samenleving af kan steunen,
  - De techniek voor deze sneller en stevigere transitie voorhanden is, en bedrijven grotendeels bereid zijn de duurzaamheidstransitie sneller door te maken mits zij de nodige overheidssteun krijgen bij hun initiële investeringen,
  - Met name de jongere generaties de eventuele gevolgen van klimaatverandering zullen moeten dragen, en zij in grote meerderheid het klimaatvraagstuk als een acute crisis beschouwen, getuige een recent onderzoek van het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties (UNDP) en de universiteit van Oxford,
  - De coronacrisis ons heeft laten zien dat een acute crisis enkel bestreden kan worden middels een ingrijpende crisisaanpak;
- D. spreekt uit dat:
- Het klimaatvraagstuk de status van acute crisis heeft bereikt en aangepakt moet worden via expliciet crisisbeleid,
  - Zij het model van de Nederlandse Klimaatmissie, zoals voorgesteld door Perspectief, elf andere jongerenorganisaties en Stichting Urgenda, omarmt als inspiratie voor dit te vormen crisisbeleid;

en gaat over tot de orde van de dag.

Preadvies Landelijk Bestuur – Overnemen

Wij delen het gevoel van urgentie. Wij zien klimaat ook als een acute crisis; er is tijdig en meer actie nodig op klimaatgebied. Daarnaast zullen wij de Nederlandse Klimaatmissie zeker als inspiratie gebruiken. Wij delen bijvoorbeeld de notie van een soort wetenschappelijk instituut, onafhankelijk van de politiek, voor het aanjagen van innovatie, zeer.

We zijn voorstander van een "expliciet crisisbeleid" en willen dit doen via een bestendig beleid. Daarbij moeten we zoeken naar manieren van financiering die passen bij de urgentie én flexibiliteit die de klimaattransitie vraagt. We willen hier volop op inzetten. We delen de notie dat er op zeer korte termijn grote beslissingen genomen moeten worden, omdat de uitvoering ervan anders niet meer op tijd komt om de doelen van 2030 te halen.

Het Landelijk Bestuur adviseert deze motie over te nemen.

Motie 11: Ga in 10 jaar naar 0% uitstoot

Ingediend door Perspectief

Het Partijcongres, in vergadering bijeen te Zwolle op 20 november 2021, 44^e (hybride) partijcongres

- A. gelezen:
- Het door Perspectief geïnitieerde manifest 'De Nederlandse Klimaatmissie: in 10 naar 0',
  - Het Urgenda-rapport 'Nederland 100% DUURZAME ENERGIE IN 2030',
  - Het recente IPCC-rapport van augustus 2021,
  - Recente rapporten van onder meer het CBS en PBL, als ook de recente klimaatadvisering van de Raad van State;
- B. constaterende dat:
- De Nederlandse overheid de door haar zelf gestelde klimaatdoelstellingen op geen enkele manier lijkt te halen,
  - Deze doelstellingen in zichzelf al niet voldoende lijken om de opwarming van de aarde tot de 1,5 graad of zelfs tot 2 graden te beperken,
  - De Nederlandse samenleving in tien jaar tijd klimaatneutraal moet zijn om enige reële kans te maken op een daadwerkelijke bijdrage aan de beperking van de opwarming van de aarde tot 2 graden;
- C. overwegende dat:
- De Nederlandse overheid via een snellere en stevigere klimaattransitie op de lange termijn zowel effectiever als efficiënter op een klimaatneutrale samenleving af kan steunen,
  - De techniek voor deze sneller en stevigere transitie voorhanden is, en bedrijven grotendeels bereid zijn de duurzaamheidstransitie sneller door te maken mits zij de nodige overheidssteun krijgen bij hun initiële investeringen,
  - Via grootschalig investeringsbeleid een groot deel van de industrie in tien jaar tijd kan omschakelen naar volledig duurzame productieprocessen,
  - Stichting Urgenda heeft berekend dat deze tienjarige verduurzaming van de industrie al plaats kan vinden voor om en nabij 2 miljard euro aan kosten;
- D. spreekt uit dat:
- Nederland zich in dient te spannen voor een klimaattransitie die al na tien jaar een klimaatneutrale industrie oplevert,
  - Zij voorstander is van het soort industriepolitiek, inclusief de bijbehorende overheidsinvesteringen, die een dergelijke transitie financieel en technisch in tien jaar mogelijk maken;

en gaat over tot de orde van de dag.

Preadvies Landelijk Bestuur – Ontraden

Wij steunen alle mooie innovatieprojecten van Urgenda volledig. Er is gelukkig veel mogelijk. Wij willen extra inzet plegen om sneller naar 0 te gaan. Helaas is de netcapaciteit en andere randvoorwaardelijke infrastructuur gewoonweg niet binnen een paar jaar volledig aangelegd. De bottleneck ligt daar in technisch geschoold personeel en grondstoffen voor de transitie. Er zijn, kort gezegd, niet voldoende mensen om, bijvoorbeeld, alle miljoenen niet-klimaatneutrale huizen in Nederland geïsoleerd en verduurzaamd te krijgen binnen 10 jaar. Ook niet met alleen maar geld, er zijn gewoon te weinig technici opgeleid.

Dus een intentie om te streven naar het zo snel mogelijk gaan naar een klimaatneutrale economie, en daarbij maximaal ruimte te geven aan innovatie, kunnen wij zeker steunen. Je vastleggen op een termijn van 10 jaar waarvan je eigenlijk al weet dat dit niet realistisch is, is voor ons niet gewenst.

Het Landelijk Bestuur ontraadt deze motie.
